

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Eugenio Sánchez

Název práce: Důsledky působení Číny v Latinské Americe na hegemonické postavení USA v regionu na počátku 21. století.

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Mgr. Lukáš Perutka, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle): Kolega Eugenio Sánchez předkládá práci s názvem *Důsledky působení Číny v Latinské Americe na hegemonické postavení USA v regionu na počátku 21. století*. Práce má čtyři kapitoly, přičemž klíčová je právě ta poslední, kde se pracuje s hlavním tématem výzkumu. Cíle jsou naformulovány srozumitelně, jen jsou v důsledku širokého záběru dost obecné.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Téma je velmi rozsáhlé a podle mého soudu se nehodí pro zpracování na malém prostoru jež poskytuje bakalářská diplomová práce. Nicméně hned musím zdůraznit, že se s ním kolega Sánchez vyrovnal výtečně. V rámci možností jde bezpochyby o zajímavý příspěvek do současné debaty o třístranném vztahu Číny, USA a Latinské Ameriky.

Hlavní problém je pro mě ale určitá zastaralost textu, který je konceptuálně ukotven v dobách revizionistické interpretace mezinárodních vztahů USA. Strukturalisté/marxisté Wallerstein a Gramsci a jejich generalizační „velké dějiny“ byli totiž v poslední době podrobeni oprávněné kritice a tomu se nevyhnul ani přístup USA k Latinské Americe, který nelze brát jako imperialistický, jednostranný a hegemonický. Podstatnou chybou většiny prací totiž byla interpretace dějin na základě postoje USA, aniž by byl brán v potaz příspěvek států Latinské Ameriky – například se nikdo nezabýval tamními archivními dokumenty. Když se tak autor opírá o tyto zastaralé práce: Skidmore, Livingstoneová případně jiné zdroje nevalné kvality: Klíma, Jungbauer, působí i jeho text velmi zobecňujícím a zavádějícím dojmem. Dnes přitom není nouze o kvalitní literaturu, která by autorova východiska zcela nepochybně posunula mnohem dál: Hal Brands, Tom Long, určitě i Greg Grandin.

Jistě se dá namítnout, že autor postupoval v rámci svého teoretického vymezení, ale i on sám si uvědomuje limity této metody, když upozorňuje na odlišnosti jednotlivých států/bloků v rámci regionu. Bohužel ale už se nezabývá dalšími mezemi, které práce nutně musí mít. Například se tu USA berou jako homogenní celek, aniž by byli diferenciováni jednotliví aktéři a jejich vliv: namátkou univerzity, církve (v kulturní části), korporátní firmy, společnosti s jasně nastavenými etickými a ekologickými standardy, investoři, neziskovky, latinos (v ekonomické části). Na straně Číny chybí podrobnější náhled na jejich metody (korupce, nepotismus) a motivaci, například zájem o infrastrukturní projekty (průplav v Nikaragui, přístavy Mariel a v Buenos Aires), geopolitické cíle – uznání politiky jednotné Číny (Kostarika, Dominikánská republika), případně i odlišný přístup k jednotlivým státům na bázi jejich důležitosti (Čína dělí země LA na do tří kategorií).

S pečlivě vyargumentovanými závěry se proto dá na několika místech polemizovat, neboť jsou mnohdy zobecnělé a ploché a nenabízejí plastický obraz čínského působení v Latinské Americe a reakci USA. Jsem ale přesvědčen, že je to především dáno rozsahem práce, a proto se domnívám, že by bylo lepší vybrat si jako *Case study* nikoliv celý region (což není obvykle cílem případové studie), ale adresovat konkrétní zemi. Pravě tam by se za použití postmoderních metod dala mnohem lépe demonstrovat bohatost zkoumané problematiky v celé její šíři a spektru aktérů. Abych to shrnul a doporučil kolegovi Sánchezovi postup propříště – využít modernějších konceptů jako je internacionalismus a zúžit výzkumný záměr.

Namísto by asi také bylo zpřesnit název. Pakliže je zmíněno působení Číny, tak by asi bylo odpovídající jej popsat, neboť bylo proměnlivé v čase a jinak vypadalo v roce 2004, jinak v roce 2011 a jinak dnes. Vůbec čínský rozměr celého problému je hodně upozaděn, pravděpodobně v důsledku nedostatku relevantních zdrojů. Ovšem měly by se tam objevit klíčové momenty jako byla diplomatická mise lídra Hu Jintaa v roce 2004, nebo otázka Tchaj-Wanu. Bylo by také dobré se vymezit i časově, protože počátek 21. století je trochu vágní vzhledem k tomu, že k argumentaci je využita i projekce blízké budoucnosti.

Obdobně je příliš velká pozornost věnována historii vztahu USA a Latinské Ameriky, kde by autor potřeboval využít lepších zdrojů, aby neopakoval špatnou definici Monroeovy doktríny nebo mýtus o „známé roli“ USA

v převratech v Guatemale a Chile. V poslední kapitole by asi bylo vhodné zmínit disertační práci Jiřího Frýdy *Ohrožení ekonomických zájmů EU v Jižní a Střední Americe*, nebo podrobit kritice některé údaje. Na str. 36 hovoří o investicích (FDI), ale ve skutečnosti se jedná pouze o akvizice.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.): Jazykový projev kolegy Sáncheze je na výborné úrovni, text je srozumitelný a čte se velmi dobře. Zřetelně se zde projevuje jeho sečtělost v porovnání s jinými pracemi. Jen občas narazíme na některé stylistické prohřešky, jako opakování slov: „**Hegemonie** Spojených států v Latinské Americe prošla graduálním **vývojem**. V průběhu tohoto **vývoje hegemonie** změnila svou podobu a rozsah. Z tohoto důvodu vidím v této **hegemonii** tři **rysy**, které jsou pro **hegemonii** USA v **regionu** charakteristické. Tyto **rysy** se týkají časového **vývoje**, **regionální** diferenciaci a mocenských limitů.“ (str. 11)

Práce je ale jinak téměř prosta překlepů a gramatických chyb, až na výjimky jako na straně 36: „...ve středoamerických státech a v a Mexiku.“

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.): Kolega Sánchez předložil kompetentní práci s jasně definovanými cíli, otázkami a teoretickými východisky. Díky tomu prezentuje závěry, které jsou jasně vyargumentované a logické. Slabou stránkou je určitá zastaralost, která se projevuje jednak na úrovni konceptuální tak faktografické.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Usiluje Čína o nabourání hegemonického postavení USA v Latinské Americe a v jakých konkrétních oblastech?

Není tato hegemonická výzva spíše způsobena nezájmem USA o Latinskou Ameriku od konce studené války?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A-F): Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku B.

Datum: 7/6/2020

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.